

VII.ИНТЕГРАЦИОННА ПОЛИТИКА

1. Отчет за хода на изпълнение на поетите ангажименти в Договора за присъединяване към ЕС през 2006г.

Разплащателна агенция (РА) и Интегрирана система за администриране и контрол (ИСАК)

Необходимата подготовка за изграждането на Разплащателната агенция и ИСАК е извършена съгласно графика на Основния план за изграждането на РА и ИСАК, който е съгласуван с Европейската Комисия. Прието е необходимото законодателство, назначен и обучен е необходимият персонал, осигурени са средства, сгради и оборудване.

Отдел „Вътрешен одит“ е извършил предакредитационен одит на разработените процедури за съответствие с европейското и националното законодателство. Препоръките от страна на отдел „Вътрешен одит“ са взети предвид и са направени съответните модификации. Избрана е одиторска фирма, която в момента извършва проверка на Разплащателната агенция за съответствие с критериите за акредитация и за сертификация. В срок до 15.11.2006 г. ще бъде представен предварителния доклад от проверката, а до 15.12.2006г. и окончателния одиторски доклад. Въз основа на доклада министърът на земеделието и горите ще акредитира РА.

Завършен е процесът на модификация на австрийската ИНВЕКОС система и системата е функционираща. Изградени са комуникации между Централно управление и регионалните структури на Разплащателната агенция.

Система за идентификация на земеделските парцели (СИЗП)

Необходимите предпоставки за успешното завършване на системата СИЗП–законодателството, договорите за доставка и услуги и софтуера са налични. Помещенията, оборудването и персонала са осигурени, както и прототипа за обработка на изображенията, въвеждането в системата и очертаване на границите на фермерските блокове е развито и е приложено макар и на ограничена територия.

Към 15 октомври 2006 г. като цяло МЗГ разполага с ортофото снимки за 137 565 кв.км (площта е по-голяма от територията на страната, тъй като има застъпване на площи, заснети чрез аерозаснемане и архивни сателитни изображения). Като се елиминират застъпванията, чистата площ на заснетата територия е 107 500 кв. км (97 % от територията на страната). От тях е изготвена цифрова орто-фотокарта за 34 982 кв.км. Незаснетите територии обхващат минимална земеделска площ, основно около ядрената електроцентрала „Козлодуй“ където полетите не са разрешени.

В изпълнение на сключения договор за изготвяне на цифрова ортофотокарта на основата на архивни сателитни изображения за площ от 32 985 кв. км., които покриват част от Южна България, включително планински и гранични райони, в МЗГ, са доставени 32 985 кв.км. цифрова ортофотокарта.

Дигитализиране на физически блокове

Към месец октомври 2006 г. Министерство на земеделието и горите разполага с 85 280 кв. км (77 % от територията) цифрова орто-фотокарта, базирана на архивни сателитни изображения и от самолетни снимки. Двадесет и шест области са покрити с цифрова ортофотокарта между 25 % и 80% от териториите им.

Физическите блокове се дигитализират в общо пет центъра в страната и възлизат на площ от 82 279 кв. км. (74 % от територията на страната). В процеса на дигитализация се отчетат всички препоръки на ЕК и на Съвместния научноизследователски център на ЕК (JRC).

За ускоряване на процеса по дешифриране и дигитализиране на физически блокове са създадени четири регионални центъра в областните дирекции „Земеделие и гори“ на МЗГ в гр. Разград, гр. Сливен, гр. Пловдив и гр. Враца. Експертите в Изпълнителната агенция по почвени ресурси (ИАПР) работят на двусменен режим на работа.

Новият софтуер за създаване на СИЗП е приет и инсталиран, и премина успешно окончателно тестване. Безпроблемно бяха прехвърлени данни в ИСАК.

Закупена е офис техника за работа със СИЗП. Доставени са 612 компютърни конфигурации и 504 броя принтери в Областните дирекции и служби „Земеделие и гори“.

Актуализиран е списъкът на земеделските стопанства - потенциални бенефициенти на Разплащателната агенция. Актуализацията е извършена, като се използват регистрите на МЗГ, данни от браншовите организации, анкети на място с участието на земеделските стопани и кметовете на населени места. ГД „Земеделие и гори“, ОД „Земеделие и гори“ и ОСЗГ разполагат с поименни списъци с телефоните и адресите на потенциални бенефициенти и същите се канят по график при попълването с данни на СИЗП.

Предвид постигнатия напредък, българската страна гарантира, че сроковете, съгласувани с Европейската Комисия в Основния план за изграждане на РА и ИСАК, ще бъдат спазени, включително и по отношение създаването на СИЗП и ИСАК.

Ветеринарни въпроси

В областта на ветеринарните въпроси през 2006 г. завърши работата по хармонизация на националното законодателство с *acquis communautaire*. Продължиха подобренията в административния капацитет с цел пълно прилагане на законодателството на ЕО към датата на присъединяване към ЕС. Предприети са всички необходими мерки за изпълнение на препоръките, направени в мониторинговия доклад от м. май 2006 г.

Успешно завърши стратегията за реструктуриране на предприятията, произвеждащи храни от животински произход в Република България.

Република България продължава своите усилия за бързото приключване на проекта по програма ФАР за изграждане на нов екарисаж, който ще гарантира въвеждането на подходяща и постоянна система за унищожаване на страничните продукти от животински произход. От 8 февруари 2006 г. е обхваната територията на цялата страна по отношение събирането, транспортирането и обезвреждането на специфичнорисковите материали и умрелите животни.

През 2006 г. започна строителството на 7-те дългосрочни гранични инспекционни ветеринарни пунктове. В началото на м. октомври 2006 г. беше открит граничен инспекционен пункт Бургас и пристанище Варна-запад. До края на годината ще бъдат изградени и останалите ветеринарни пунктове.

През 2006 г. НВМС подготви и изпълнява Програма за надзор и ерадикация на заболяването Класическа чума по свинете, която е съгласувана с експерти на ЕК.

Мляко

В сектор „Мляко“ националното законодателство е хармонизирано с изискванията на *acquis communautaire*. Необходимият административен капацитет е добре изграден и функциониращ, като на 01.04.2006 г. започна прилагането на мониторинговата квотна година.

Закона за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители беше приет от Народното събрание на 16.02.2006 г. Законът урежда

въвеждането на квотната система при производство на краве мляко – правомощията на МЗГ във връзка с управлението на националната квота и на Националния резерв, одобряването на изкупвачите на краве мляко и разпределението на индивидуални млечни квоти.

В Държавен вестник брой 44 от 30.05.2006 г. е обнародвана Наредба № 51 от 20.04.2006 г. за Националния резерв, индивидуалните млечни квоти, одобрението на изкупвачи и изкупуването на краве мляко. Наредбата въвежда Регламент на Съвета (ЕО) № 1788/2003 и Регламент на Комисията (ЕО) № 595/2004. С Наредбата се уреждат всички въпроси по отношение на разпределянето, прехвърлянето и превръщането на индивидуалните млечни квоти, одобрението на изкупвачите, реда за изкупуване на краве мляко и управлението на Националния резерв.

С Постановление на МС № 200 от 01.08.2006 г. бяха приети изменения и допълнения на Наредбата за специфичните изисквания към наименованията и етиктирането на мляко и млечни продукти, предлагани на пазара (приета с ПМС № 28 от 3.02.2004 г., обн. ДВ бр. 11 от 10.02.2004 г.). Измененията отразяват договореностите, записани в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз относно преходен период за категоризацията на млякото за пиене.

След провеждане на конкурс, от 1 май 2006 г. са назначени изпълнителен директор и административен директор на Националния млечен борд..

В изпълнение на Туининг лайт проект по програма ФАР с партньорството на Датския млечен борд, в периода май – август 2006 г. бяха обучени 65 експерти от Областните дирекции “Земеделие и гори”, Държавен фонд “Земеделие”, Националния млечен борд (НМБ) и Регионалните млечни бордове, Националната служба за съвети в земеделието, Агро-Био Института, и от дирекциите “Аграрно развитие”, “Безопасност и контрол на храни и фуражи” и “Европейска интеграция и международни отношения” на МЗГ.

Анкетиран бяха млекосъбирателните пунктове за краве мляко и млекопреработвателните предприятия. На базата на данните от анкетирането в МЗГ бяха създадени регистри на млекосъбирателните пунктове и млекопреработвателните предприятия.

Утвърдена е Методика за определяне на млечния еквивалент при директните продажби.

Бяха получени годишните декларации от млекопроизводителите, млекосъбирателните пунктове и млекопреработвателите, съгласно изискванията на Наредба № 6 от 07.06.2005 г. за мониторинг на произведените и реализирани на пазара количества краве мляко и млечни продукти от краве мляко.

Бяха отпечатани и раздадени дневници на млекопроизводителите, млекосъбирателните пунктове и млекопреработвателите за ежедневно записване на количествата доставено и директно продадено мляко.

Бяха разпределени индивидуални млечни квоти на 117 026 производителя на краве мляко. За доставки са разпределени 854 319 тона, за директни продажби 78 702 тона, а в Националния резерв са заделени 45 979 тона краве мляко.

Процедурата за одобряване на изкупвачите на краве мляко приключи на 31.07.2006 г. Получени са 692 заявления от изкупвачи, от които:

- 259 изкупвачи бяха одобрени със Заповед на министъра на земеделието и горите;
- 23 изкупвачи имат заповед за отказ след проверки на място;
- 19 изкупвачи са подписали протокол за отказ от заявлението за одобрение;
- 391 изкупвачи са получили отказ на база нередовни документи и поради изтичане на 7-дневния срок за отстраняване на нередовностите.

Съгласно член 7 от Закона за подпомагане на земеделските производители, на интернет-страницата на МЗГ е публикуван регистър на одобрените изкупвачи на краве мляко.

На 17 юли 2006 г. стартираха проверките на място, съгласно Наредба № 6 от 07.06.2005 г. Към 31.08.2006 г. са извършени общо 1 224 проверки на производители на краве мляко и 30 проверки на изкупвачи на краве мляко.

Изготвен е списък на стопанствата за добив на краве мляко от първа група, които отговарят на нормативните изисквания за сградов фонд и оборудване и добиват мляко, отговарящо на Регламент (ЕО) № 853/2004 – съгласно План за действие за подобряване качеството на суровото мляко за периода 2006 – 2009 г.

От 15.08.2006 г. започна изграждането на регистър на стопанствата от II-ра и III-та група (съгласно Раздел II, т. 1 от Плана за действие за подобряване качеството на суровото мляко 2006-2009 г.), предаващи краве мляко на предприятия от втора категория (линия за неотговарящо на изискванията на ЕС мляко) и от трета категория.

Във връзка с изграждането на лаборатория за независим контрол на качеството на млякото в гр. Сливен на 21.08.2006 г. стартира изпълнение на обществена поръчка за реконструкция на покрива на сградата, предназначена за независима лаборатория към Националния млечен бърд (НМБ) за изследване на мляко.

Стартирана е процедура за обществена поръчка за изграждане на информационна система за регистрация на количествата краве мляко и тяхната масленост по предварително изготвено техническо задание.

Месо

В сектор „Месо“ бяха създадени условия за въвеждане на системата за класификация на кланични трупове в България и докладване на цените на Европейската комисия. Беше проведен курс за обучение на класификатори, съгласно Наредба № 16 от 17.11.2005 г. за условията и реда за провеждане на курс за обучение и изпит и за издаване и отнемане на свидетелството на класификатори за окачествяване на кланични трупове по скалата (S)EUROP. Изготвена е база данни за кланиците, които ще извършват класификация на кланични трупове и ще докладват цените на говеждо месо. Четири кланици започнаха да докладват на Министерство на земеделието и горите цените на кланични трупове. Започнаха контролни проверки в тези кланици относно докладването на данни за окачествяване на кланични трупове от говеда.

Вино

В сектор „Вино“ на 09.06.2006 г. беше приет Закон за изменение и допълнение на Закона за виното и спиртните напитки, с който се въвежда мярката „задължителна дестилация“ и служебна регистрация на лозарски стопанства.

През месец август 2006 г. беше приета Наредба за условията и реда за предаването на вторичните продукти от винопроизводството за задължителна дестилация, изискванията, на които трябва да отговарят и контрола върху тях.

Напредва работата по завършване на лозарския регистър – до края на септември 2006 г. са регистрирани 71 912 броя лозарски стопанства с обща площ 129 207,1 ха. По реда на § 4 от ЗСПЗЗ са регистрирани земи с площ 3 000 ха. Така заедно с площите лозя, регистрирани по предходната мярка, общата площ на вписаните в Лозарския регистър хектари лозя от началото на регистрацията до 16 октомври е 132 207,1 ха.

Рибарство

Законодателството в сектор „Рибарство“ е изцяло хармонизирано с това на ЕС с приемането и публикуването на измененията и допълненията към Закона за рибарството и аквакултурите и на всички прилагащи нормативни актове.

Повишен е административния капацитет в областта на системата за наблюдение на риболовните кораби и за прилагане на структурната политика: назначени са всички служители в

Центъра за наблюдение на риболовните кораби и се завършва попълването на отдела, отговорен за структурните мерки.

Значително е подобрена системата за докладване на уловите, като приключи разработката и внедряването на модулите за въвеждане на данните от риболовните дневници, декларациите за произход и документите за първа продажба. Системата се актуализира и с нов софтуер. Изработени са и подмодули за извършване на кръстосани проверки и за връзка с FIDES2/FIDES3.

VIII. ПРОГРАМА САПАРАД

През 2005 г. Държавен фонд "Земеделие" като акредитирана Агенция САПАРД продължава предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по реда и условията на следните мерки:

- мярка 1.1. Инвестиции в земеделски стопанства,
- мярка 1.2. Подобряване преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти,
- мярка 2.1. Развитие и диверсификация на икономическите дейности и създаване на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи,
- мярка 1.4. Лесовъдство, залесяване на земеделски земи, инвестиции в горски стопанства, преработка и маркетинг на горски продукти,
- мярка 1.5. Създаване на организации на производителите,
- мярка 2.2. Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културни традиции,
- мярка 2.3. Развитие и подобряване на между-селищната инфраструктура,
- мярка 3.1. Подобряване на професионалното обучение,
- мярка 4.1. Техническа помощ
- подмярка 1.2.1. Пазари на производители и тържища за плодове, зеленчуци, цветя и риба.

За периода 01.01.-31.12.2005 г. са одобрени 12 проекта на обща инвестиционна стойност 2 100 хил. лв. и одобрена субсидия, намалена с последващи анекси в размер на 1 428 хил. лв.

Таблица VIII. 1

Одобрени проекти по Програма САПАРД от 01.01.2005 г. до 31.12.2005 г. по мерки и сектори

Сектор	Описание	Брой одобрени договори	Общо одобрена инвестиция (хил.лв.)	Общо одобрена субсидия (хил.лв.)
0602	Строеж на второстепенни пътища	1	383	185
0603	Подобряване на горски пътища	1	391	390
0609	Създаване на горско-плодни култури	4	581	224
0611	Оборудване, инструменти, уреди и технологии за залесяване и за сеч	1	230	114
M6	Лесовъдство, залесяване на земеделски земи, инвестиции в горски стопанства, преработка и маркетинг на горска продукция	7	1 585	913
0901	Мляко и млекопроизводство	1	129	129
0904	Растениевъдство	1	262	262
M9	Подобряване на професионалното обучение	2	391	391
1001	Разходи за срещи на Комитета по наблюдение, разходи за експерти и други участници	2	20	20
1008	Разходи за междинна оценка на изпълнението на Програмата, в съответствие с разпоредбите на чл.10, секция Б от Многогодишно финансово споразумение	1	104	104
M10	Техническа помощ	3	124	124
	Общо:	12	2 100	1 428

Източник: ДФ „Земеделие“

През 2005 г. изплатената субсидия по сключените договори за безвъзмездна финансова помощ с изключение на тези, одобрени при процедура за ограничено време и платени от Националния бюджет, е в размер на 143 558 хил.лв.

Таблица VIII.2

Платени проекти по Програма САПАРД от 01.01.2005 г. до 31.12.2005 г. по мерки и сектори

Сектор	Описание	Брой платени договори	Общо инвестиция на платените проекти (хил.лв.)	Общо изплатена субсидия (хил.лв.)
0101	Мляко	4	3 250	1 543
0102	Месо	15	17 499	7 891
0103	Трайни насаждения	63	21 452	9 169
0104	Зеленчуци, цветя	173	74 300	33 436
0105	Яйца и яйчни продукти	1	463	132
M1	Инвестиции в земеделските стопанства	256	116 964	52 171
0201	Вино	8	34 763	15 438
0202	Плодове и зеленчуци	14	42 114	16 862
0203	Мляко и млечни продукти	10	35 781	15 998
0204	Месо и месопреработка	21	55 171	24 516
0205	Рибарство и аквакултури	2	5 963	2 919
M2	Подобряване преработката и маркетинга на селскостопанска и рибна продукция	55	173 792	75 733
0301	Селски туризъм	42	21 980	8 329
0302	Занаятчийство	1	416	145
0303	Дървообработване	18	10 156	4 229
0305	Мед и пчелни продукти	23	4 047	1 684
0307	Аквакултури	2	1 018	415
0309	Прераб.етер.масл.култури	2	1 236	473
M3	Развитие и разнообразяване на икономическите дейност и, предоставяне на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи	88	38 853	15 275
1001	Разходи за срещи на Комитета по наблюдение, разходи за експерти и други участници	1	9	9
1008	Разходи за междинна оценка на изпълнението на Програмата, в съответствие с разпоредбите на чл.10, секция Б от Многогодишно финансово споразумение	1	370	370
M10	Техническа помощ	2	379	379
	Общо:	401	329 988	143 558

Източник: ДФ „Земеделие“

В Таблицы VIII.3. и VIII.4.е показана усвояемостта на договорените и изплатените средства по Програма САПАРД спрямо подписаните Годишни финансови споразумения:

Таблица VIII.3.
Усвояване на субсидиите по години

Година	Изплатени субсидии, хил.лв.	% на усвояемост на изплатените субсидии по години
2001	1 852	0,46
2002	26 506	6,51
2003	70 124	17,23
2004	135 225	33,22
2005	173 370*	42,59
Общо:	407 077*	

* **Забележка:** В изплатените субсидии са включени и средствата (в размер на 29 812 хил. лв. за 135 проекта), изплатени към 31.12.05 г. от Националния бюджет на основание Решение на МС № 856 от 2005 г. за проекти, сключени по процедура за разглеждане на проекти в ситуация на ограничено време. Процедурата през м. ноември 2006 г. вече е одобрена от ЕК.

Таблица VIII.4.
Усвояемост на средствата по Програма САПАРД

Сума на подписаните ГФС към 31.12.2005 г. хил.лв.	Сума на договораната субсидия към 31.12.2005 г., хил.лв.	Усвояемост на договораната субсидия спрямо бюджета по ГФС към 31.12.2005 г.	Сума на изплатените субсидии към 31.12.2005 г. хил.лв.	Усвояемост на изплатената субсидия спрямо договораната към 31.12.2005 г.	Усвояемост на изплатената субсидия спрямо бюджета по ГФС към 31.12.2005 г.
748 955	728 692	97,29 %	407 077*	55,86 %	54,35 %

* **Забележка:** В изплатените субсидии са включени и средствата (в размер на 29 812 хил. лв. за 135 проекта), изплатени към 31.12.05 г. от Националния бюджет на основание Решение на МС № 856 от 2005 г. за проекти, сключени по процедура за разглеждане на проекти в ситуация на ограничено време. Процедурата през м. ноември 2006 г. вече е одобрена от ЕК.

Оценка на постигнатия напредък по отношение на поставените цели с прилагането на Програма САПАРД

А. Общ преглед

Основните принципи на помощта по САПАРД са заложи в Регламент 1268/99 от 21 юни 1999 г. за помощта, която Общността ще отпусне за прилагането на мерки за развитие на земеделието и селските райони в страните-кандидатки за членство в ЕС от Централна и Източна Европа в периода на подготовка за присъединяване. В съответствие с чл.2 на Регламента помощта трябва да бъде използвана изключително за:

- (а) улесняване изпълнението на законодателството на ЕС по отношение на Общата Селскостопанска Политика (ОСП) и свързаната с нея политика, прилагана в други области;
- (б) решаване на приоритетни и специфични проблеми в процеса на устойчиво адаптиране на земеделския сектор и селските райони в страните – кандидатки.

Стратегията, целите и мерките за постигане устойчиво развитие на земеделието и селските райони в България са дефинирани в Националния план за развитие на земеделието и селските райони 2000-2006 г. (НПРЗСР), изготвен от Министерството на земеделието и горите.

Планът беше приет на заседанието на комитета СТАР към ЕК на 13 септември 2000 г. и одобрен с решение на Комисията от 20 октомври 2000 г.

НПРЗСР беше първия опит за формулиране на политика по отношение на селските райони макар и при ограничен финансов ресурс. Като цяло Програма САПАРД доведе до значителни резултати за България в следните направления:

1) За извършване на инвестиции в подобряване на хигиенните условия и опазване здравето на животните, подобряване опазването на околната среда и спазване на фитосанитарните изисквания при отглеждане на трайни насаждения, с цел достигане на изискванията на ЕС, които трудно биха се реализирали без подкрепата по програма САПАРД;

2) За стимулиране на инвестициите като цяло в сектор селско стопанство;

3) За изграждане на доверие в европейските програми, разбиране на важността и отговорността на институциите и служителите им, отговорни за прилагането на европейските програми;

4) Безценен е и опитът, който администрацията натрупва при прилагането на програмата в подготовката на България за успешното усвояване на средства по Новия земеделски фонд за развитие на селските райони на Европейският Съюз.

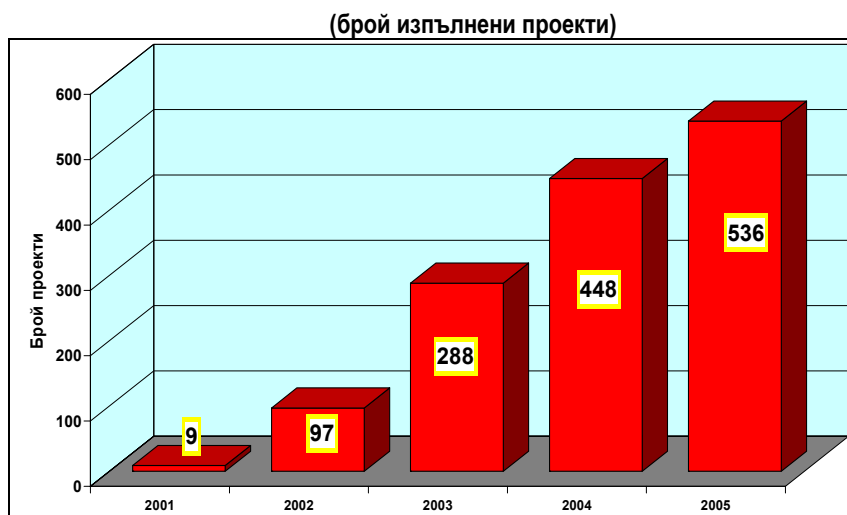
Особено голям е приносът на програмата за изграждане на партньорство, което се прилага на всички етапи от реализирането ѝ. В много голяма степен успехът на прилагане на Програма САПАРД се дължи на изградения диалог на доверие и партньорство между браншовите организации, неправителствени организации, местните власти и бизнеса.

Б. Оценка на прилагането – по мерки и в регионален аспект

На фигурите по-долу е показано развитието (по години) на платената субсидия и изпълнените проекти по Програма САПАРД за периода 01.06.2001 г. - 31.12.2005 г.

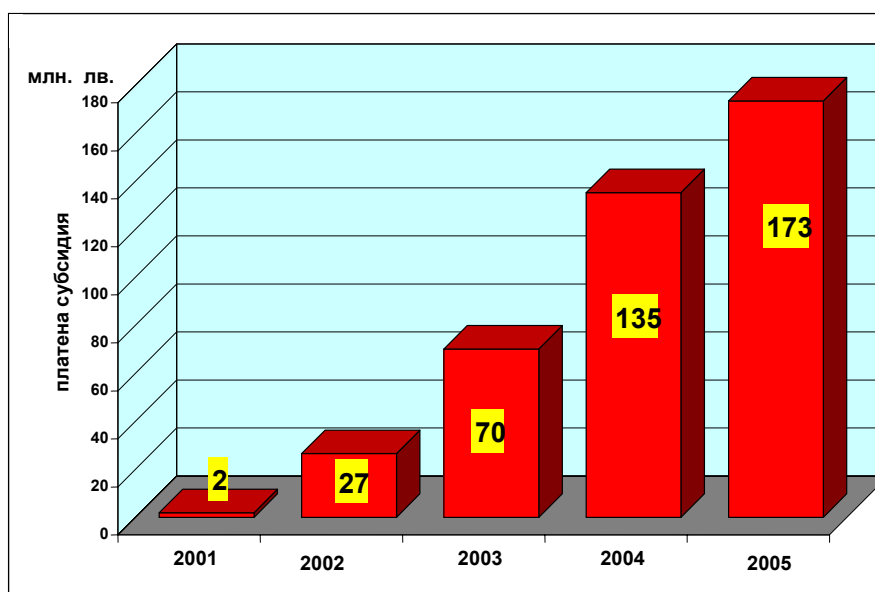
Както показват графиките, броят на изпълнените проекти и размерът на изплатената субсидия нарастват във времето, което се дължи на натрупания опит в прилагането на мерките и на увеличения брой одобрени проекти за периода 2002 г.- 2004 г. През 2005 г. изпълнените проекти са с 20% повече от 2004 г. и 86% повече от 2003 г., а изплатената субсидия с 28,2% повече от 2004 г. и 147% повече от 2003 г.

Прогрес в изпълнението на Програма САПАРД за периода 01.06.2001 г. – 31.12.2005 г.

Фигура VIII.1.

Прогрес в изпълнението на Програма САПАРД за периода 01.06.2001 г. – 31.12.2005 г.
(платена субсидия - млн.лв.)

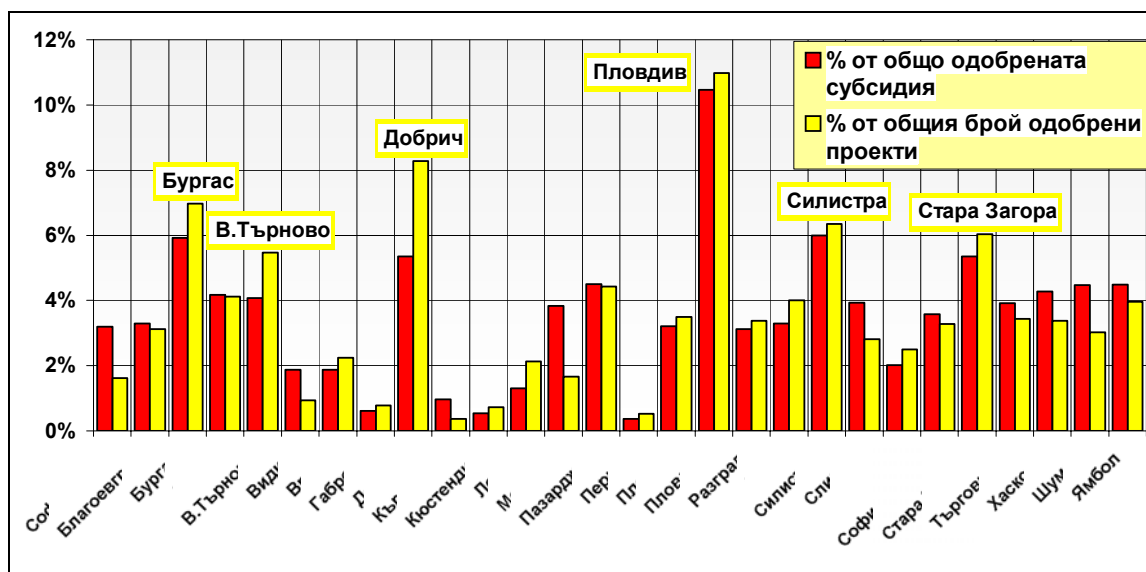

Фигура VIII.2.

Разпределение на одобрената помощ по области за периода 01.06.2001 г. – 31.12.2005 г.

На ниво област най-много **одобрени проекти** има в области Пловдив (211 бр. – 11%) и Добрич (159 бр. – 8,3%), а най-малко в области Кърджали (7 бр. – 0,4%) и Перник (10 бр. – 0,5%). По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за области Пловдив (78,2 млн.лв. – 10,5%), Добрич (57,2 млн.лв. – 7,7%) и Силистра (56,8 млн.лв. – 7,6%), а най-малка част за области Перник (1,5 млн.лв. – 0,2%) и Кърджали (2,7 млн.лв. – 0,4%).

Разпределение на одобрената помощ по области за периода 01.06.2001г. – 31.12.2005г.
(%) по области

Фигура VIII.3.

От всички изплатени проекти (1 378 бр.) към 31.12.2005 г. по Програма САПАРД, 986 бр. (72%) са в селски райони, от които 256 бр. (19%) са в изостанали селски райони. По отношение на общо изплатената субсидия (407 076 663 лв.), 233 674 642 лв. (57%) е изплатена на бенефициенти в селски райони, а от нея 50 053 394 лв. (12%) е изплатена на бенефициенти в изостанали селски райони.

Най-много одобрени проекти по мярка 1.1. "Инвестиции в ЗС има в области Пловдив (155 бр. – 11,7%) и Добрич (137 бр. – 10,3%). В област София-град няма одобрени проекти, а в област Кърджали са само 2 бр. (0,2%). По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за области Пловдив (32,05 млн.лв. – 9,6%) и Силистра (29,76 млн.лв. – 8,9%).

От всички изплатени проекти (998 бр.) по мярката 723 бр. (72%) са в селски райони, от които 207 бр. (21%) са в изостанали селски райони. По отношение на общо изплатената субсидия (192 885 091 лв.), 135 986 338 лв. (70%) е изплатена на бенефициенти в селски райони, а от нея 39 735 233 лв. (21%) е изплатена на бенефициенти в изостанали селски райони.

Най-много одобрени проекти по мярка 1.2. "Подобряване на преработването и маркетинга на селскостопански и рибни продукти" има в област Пловдив (33 бр. – 13,9%), а няма одобрени проекти в област Кюстендил. По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за област Пловдив (39,23 млн.лв. – 14,3%).

От всички изплатени проекти (186 бр.) по мярката 82 бр. (44%) са в селски райони, от които 12 бр. (7%) са в изостанали селски райони. По отношение на общо изплатената субсидия (185 375 041 лв.), 70 394 243 млн.лв. (38%) е изплатена на бенефициенти в селски райони, а от нея 5 533 512 лв. (3%) е изплатена на бенефициенти в изостанали селски райони.

Най-много одобрени проекти по мярка 2.1. "Развитие и диверсификация на икономическите дейности и създаване на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи", има в област Бургас (42 бр. – 14,4%), а в области Кърджали, Шумен и София-град има по 1 бр. (0,3%). По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за област Благоевград (10,03 млн.лв. – 19,1%).

От всички изплатени проекти (190 бр.) по мярката 181 бр. (95%) са в селски райони, от които 37 бр. (19%) са в изостанали селски райони. По отношение на общо изплатената субсидия (28 406 623 лв.), 27 294 061 млн.лв. (96%) е изплатена на бенефициенти в селски райони, а от нея 4 784 649 лв. (17%) е изплатена на бенефициенти в изостанали селски райони.

Най-много одобрени проекти по мярка 2.2. "Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културните традиции" има в области Силистра, Монтана и Видин по 4 бр. (13,3%), а в 12 бр. области няма одобрени проекти. По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за област Монтана (7,18 млн.лв. – 16%).

Най-много одобрени проекти по мярка 2.3. "Развитие и подобряване на междуселищната инфраструктура", има в област Пловдив (3бр. – 17,6%), а в 15 бр. области няма одобрени проекти. По отношение на одобрената субсидия, най-голяма част от нея е за област Търговище (5,93 млн.лв. – 15,2%).

По мярка 1.4. "Лесовъдство,залесяване на земеделски земи,инвестиции в горски стопанства,преработка и маркетинг на горските продукти" проектите са разпределени в област Смолян (5 бр.), София-област (4 бр.) и в области Пловдив, София-град и Сливен и по 1 бр.

Данните за географското разпределение на проектите показва, че най-много одобрени проекти има в регионите, в които като цяло земеделието е добре развито, но се забелязва

тенденция на увеличаване на броя и процента на проекти в по-слабо развитите райони. Значителен брой от проектите са в селски райони, с изключение на мярка 1.2. „Подобряване на преработването и маркетинга на селскостопански и рибни продукти“, което се дължи на обстоятелството, че голяма част от преработвателните предприятия са разположени в по-големите градски центрове, но трябва да се отбележи, че по-голяма част от преработваната от тях земеделска продукция е от селски райони.

В. Степен на постигане на целите по мерки

Мярка 1.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“

Крайната цел на мярката е подобряване на приходите от земеделска дейност, както и на условията на живот и труд на земеделските производители и по-добро използване на човешките ресурси.

Подкрепяните по мярката инвестиции допринасят за :

- повишаване на качеството на продуктите;
- намаляване на производствените разходи, повишаване на конкурентноспособността и пазарната ефективност на земеделските стопанства;
- подобряване и модернизиране на производството;
- съхранение и опазване на природната среда, подобряване на хигиенните условия и опазване здравето на животните с цел достигане на изискванията на ЕС;
- спазване на фитосанитарните изисквания при отглеждане на трайни насаждения с цел достигане на изискванията на ЕС;
- контрол върху замърсяването на околната среда от земеделските стопанства с цел подобряване опазването на околната среда;
- адаптация на производството в съответствие с предвижданите пазарни тенденции;

Мярката включва подкрепа на частни инвестиции в следните сектори: млекопроизводство, месопроизводство, плодове и зеленчуци, лозя, а след изменение и на сектор „яйца и яйчни продукти“. В подмярка „месо и месопроизводство“ е включен за подкрепа и подсектор „зайцевъдството“.

В таблицата по-долу са представени броят и стойността на одобрените проекти по сектори за периода от стартирането на Програмата до 31.12.2005 г.

Таблица VIII.5.

Мярка „Инвестиции в земеделски стопанства“ – одобрени проекти до 31.12.2005 г.

Сектор	Брой одобрени проекти до 31.12.2005 г.	Одобрени инвестиционни разходи (хил. лв.) до 31.12.05 г.
Мляко	28	21 463
Месо	90	119 690
Плодове и зеленчуци	424	222 549
Зърнени култури, етерично-маслени, многогодишни лечебни, тютюн, памук, цветя	771	332 465
Яйца и яйчни продукти	11	17 608
Общо	1324	713 775

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Забележка: Разделението между секторите в определена степен е условно, защото има проекти с одобрени инвестиции едновременно по няколко сектора.

До 31.12.2005 г. по мярката са одобрени 1 324 проекта за обща сума на договорените инвестиции, възлизаща на 713 775 хил. лв. Кандидатстващите от сектор „мляко и

млекопроизводство” не можаха и през 2005 г. да се възползват от предприетите облекчения за кандидатстване в сектора, предложени от Асоциацията на млекопроизводителите.

Таблица VIII.6.

Разпределение на подкрепените по мярката проекти по вид дейности до 31.12.2005 г.

Вид производствена дейност, в която основно се инвестира ¹	Брой проекти			Брой на младите фермери с одобрени проекти ²	Инвестиционни разходи ³ (хил. лв.)
	Отхвърлени	Одобрени	Изпълнени до 31.12.05		
Зеленчукопроизводство	15	81	44	16	67 340
Лозя	30	93	33	19	84 334
Овощарство	37	136	91	49	38 114
Ягодоплодни култури	26	114	70	50	32 761
Зърнени култури	117	700	657	72	301 317
Етерично маслени култури	12	43	27	14	10 352
Многогодишни лекарствени растения	4	3	2	3	1 298
Маслодайни култури	0	5	4	1	444
Тютюн	2	12	8	4	8 204
Памук	1	1	0	0	81
Цветя	2	7	0	0	10 769
Други земеделски стопанства(вкл.смесени)	0	0	0	0	0
Производство на мляко	5	28	10	6	21 463
Месно говедовъдство	0	2	2	0	2 750
Свиневъдство	21	50	23	4	72 691
Овцевъдство и козевъдство	0	8	5	1	11 692
от което - за мляко	0	0	0	0	0
от което - за месо	0	8	5	1	11 692
Птицевъдство	2	41	22	0	50 164
от което - за месо	1	30	17	0	32 557
от което - за яйца	1	11	5	0	17 608
Зайцевъдство	0	0	0	0	0
Други видове животновъдни стопанства	0	0	0	0	0
Други	0	0	0	0	0
Общо	274	1324	998	239	713 775

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ.

¹ Производствена дейност, която е преобладаваща част от инвестицията

² "Млади фермери" : Фермери до 40 години

³ Одобрени инвестиции, за които Агенция САПАРД е сключила договор

Програмата е подкрепила значителен брой млади фермери (18% от всички одобрени до момента проекти са на млади фермери).

Таблица VIII.7.

Показатели за мониторинг и оценка на резултати от 01.06.2001 г. до 31.12.2005 г.

Физически показатели	Мерна единица	Показатели на одобрени проекти до 31.12.05 г.	Показатели на изпълнени проекти до 31.12.05 г.	Показатели заложи в НПРЗСР
Помещения за отглеждане на крави	брой	10	5	720
	бр.животни	1 5527	757	14 250
Помещения за отглеждане на свине	брой	39	18	100

Физически показатели	Мерна единица	Показатели на одобрени проекти до 31.12.05 г.	Показатели на изпълнени проекти до 31.12.05 г.	Показатели заложи в НПРЗСР
	бр.животни	618 068	179 586	23 300
Помещения за отглеждане на птици за месо	брой	18	13	20
	бр.животни	8 156 172	6 938 805	425 000
Оранжерии (нови и подобрени)	ха	203	135	62
Машини (трактори, комбайни, прикачен инвентар, култиватори и др.)	брой	4 158	3 809	2 050
	к.с	205 867	188 812	180 000
Напоивани площи в резултат на инвестицията	ха	922	1 682	3 700
Трайни насаждения:				
Овощни градини - нови или възстановени	ха	1 838	1 449	3 500
Лозя	ха	2 886	711	4 100
Дребни плодове (ягодоплодни)	ха	1 027	581	1 100
Етерично-маслени култури, многогодишни лечебни растения	ха	1 102	646	1 200

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ.

Забележка: Мониторинговата система на АС разделя проектите по основна цел на инвестицията и обвързва физическите показатели с вида на проекта. В случая с инвестициите в земеделска техника и напоителни системи, тази система води до подценяване на постигнатите резултати.

Анализът на показателите за наблюдение и оценка на резултатите от прилагане на мярката потвърждават тенденцията, че в резултат от инвестициите многократно са преизпълнени заложените показатели в сектор “месо” - подсектори “свине” и “птици”. Вече реализираните проекти осигуряват условия за отглеждане, съответстващи на изискванията на европейското законодателство на 179 586 свине, което е около 8 пъти над заложеното като показател. На база реализирани проекти, при по-добри условия, съответстващи на изискванията на европейското законодателство, се отглеждат 6 938 805 птици (при заложи 425 000) или около 16 пъти над заложеното като показател.

Няма напредък в сектор “мляко”. При дадения приоритет на сектора и набраните проекти през месец февруари 2006 год. заложените показатели ще бъдат доближени.

Посочените данни говорят, че помощта по мярката в сектори “месо” и “мляко” е допринесла за изпълнение на заложените в мярката цели, а именно:

- подобряване на хигиенните условия и опазване здравето на животните с цел достигане на изискванията на ЕС;
- подобряване и модернизиране на производството.

Много добри резултати спрямо заложените показатели са постигнати и при оранжерии. Като резултат от подпомагането по мярката, е изпълнен заложеният показател за изградени и обновени оранжерии 135 ха (при заложи 62 ха). Като резултат от подпомагането по мярката, се напояват 1 682 ха (при заложи 3 700 ха).

По отношение на заложи показатели за брой закупени машини и к.с., са преизпълнени показателите както по отношение на броя закупени машини, така и по отношение на к.с. При заложи 2 050 машини и 180 000 к.с., са закупени 3 809 машини със 188 812 к.с.

Напредък е отбелязан и при изпълнението на заложените показатели за “трайни насаждения и лозя”. В резултат от направените по мярката инвестиции са създадени или възстановени 1 449 ха овощни градини, 581 ха ягодоплодни, 646 ха етерично-маслени и многогодишни лечебни растения и са възстановени 711 ха лозя. Направените инвестиции допринасят за постигане на заложената в мярката цел за спазване на фитосанитарните изисквания при отглеждане на трайни насаждения, с цел достигане на изискванията на ЕС.

Таблица VIII.8.

Мярка 1.1. „Инвестиции в земеделски стопанства” – брой и стойност на изплатени проекти (по сектори) до 31.12.2004 г. и 31.12.2005 г.

Сектор	Брой проекти		Изплатени проекти до 31.12.04 г.	Изплатени проекти до 31.12.2005 г.
	изплатени до 31.12.04	изплатени до 31.12.05	извършени допустими разходи (хил. лв.)	извършени допустими разходи (хил. лв.)
Мляко	5	10	1 839	4 705
Месо	26	47	23 177	43 523
Трайни насаждения	103	194	21 672	45 321
Зърнени култури, етерично-маслени, многогодишни лечебни, тютюн, памук, зеленчуци	473	742	175 117	284 967
Яйца	0	5	0	7 254
Общо	607	998	221 805	385 770

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗ

Забележка: Разделението между секторите в определена степен е условно, защото има проекти с одобрени инвестиции едновременно по няколко сектора.

Най-голям продължава да е броят на завършените и изплатени проекти в сектор “зърнени култури, етерично-маслени, многогодишни лечебни растения, тютюн и памук”, което се дължи на по-малкото време, необходимо за завършване на инвестицията. Значително ускорение се наблюдава в сектор “трайни насаждения”, изплатените проекти само през 2005 г. са почти половината от изплатените до 31.12.2004 год. Завършени са и 5 проекти в сектор “яйца”.

Мярка 1.2. “Подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти”

Крайната цел на мярката е да подпомогне подобряването и рационализацията на преработката и маркетинга на селскостопанските и рибни продукти.

По мярката се отпускат инвестиции, които допринасят за: подпомагане на подобряване на качеството, представянето и опаковката на продуктите; подпомагане внедряването на нови технологии, свързани със защитата на околната среда; подобряване на качествените и здравни изисквания; достигане на европейските стандарти и изисквания; насърчаване по-доброто използване на субпродуктите, особено чрез обработка на отпадъците; разширяване на складовия капацитет и осигуряване на достатъчна, лесно достъпна и качествена суровина на месопреработвателните предприятия.

Информация за одобрените и изпълнени проекти, с оглед на тяхната основна цел, е дадена в таблицата по-долу.

Таблица VIII.9.

Разпределение на одобрените и изпълнени проекти по мярка „Подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти” в зависимост от тяхната основна цел, за периода 01.06.2001 г. – 31.12.2005 г.

Цел	Брой проекти			
	Одобрени	Изпълнени		
		Общо	2001-2004 г.	2005 г. Общо
Приспособяване на предприятията към стандартите на ЕС за хигиена и качество на храната	48	36	9	45

Цел	Брой проекти			
	Одобрени Общо	Изпълнени		
		2001-2004 г.	2005 г.	Общо
Подобряване или рационализиране на начините за преработка	56	33	11	44
Разширяване на складовия капацитет	10	6	4	10
Подобряване на представянето и подготовката на продуктите за пазара	15	12	1	13
Насърчаване на преработването или елиминирането на субпродуктите или производствените отпадъци	4	3	0	3
Прилагане на технологии за нови продукти и съвременно пакетиране	103	40	30	70
Подобряване и контролиране на качеството	1	1	0	1
Подобряване на маркетинга чрез изграждане или реконструкция на пазари на едро и тържища	1	0	0	0
Общо	238	131	55	186

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Забележка: Разпределението по цели в известна степен е условно, защото проектите обикновено имат по няколко цели;

Основните цели на одобрените и изпълнени проекти за периода 2001 г.-2005 г. са: прилагане на технологии за нови продукти и съвременно пакетиране (103 одобрени и 70 изпълнени); подобряване или рационализиране на начините за преработка (56 одобрени и 44 изпълнени) и приспособяване на предприятията към стандартите на ЕС за хигиена и качество на храната (48 одобрени и 45 изпълнени). Поставените от предприятията цели (при кандидатстване) съответстват както на целите на мярката така и на заложената в Националния план специфична цел за насърчаване на конкурентноспособен хранително преработвателен сектор чрез по-добра пазарна и технологична инфраструктура и достигане на Европейските стандарти.

Мярка 1.2. "Подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти" включва подкрепа на частни инвестиции в сектори: "вино", "плодове и зеленчуци", "мляко и млечни продукти", "месо" и "риба и рибни продукти" и в подмярка "пазари на едро и тържища". В таблиците по-долу са представени броят и стойността на одобрените и изплатени проекти по сектори.

Таблица VIII.10.

Мярка „Подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти” – брой и стойност на субсидията на одобрените проекти (по сектори) към 31.12.2005 г.

Сектор/ Подмярка	Брой проекти	Одобрена субсидия (хил. лв.)
вино	39	52 590
плодове и зеленчуци	62	74 190
мляко и млечни продукти	31	38 271
Месо	91	91 719
риба и рибни продукти	14	15 664
пазари на едро и тържища	1	2 536
Общо	238	274 970

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Таблица VIII.11.

Мярка „Подобряване на преработката и маркетинга на селскостопански и рибни продукти” – брой и стойност на субсидията на изпълнените проекти (по сектори) към 31.12.2005 г.

Сектор/ Подмярка	Брой проекти			Изплатена субсидия (хил. лв.)		
	2001-2004 г.	2005 г.	Общо	2001-2004 г.	2005 г.	Общо
вино	24	8	32	24 128	15 438	39 566
плодове и зеленчуци	32	14	46	25 962	16 862	42 823
мляко и млечни продукти	12	10	22	8 372	15 998	24 371

Сектор/ Подмярка	Брой проекти			Изплатена субсидия (хил. лв.)		
	2001-2004 г.	2005 г.	Общо	2001-2004 г.	2005 г.	Общо
месо	53	21	74	41 434	24 516	65 950
риба и рибни продукти	10	2	12	9 746	2 919	12 665
пазари на едро и тържища	0	0	0	0	0	0
Общо	131	55	186	109 642	75 733	185 375

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Видно от посочените данни, през 2005 г. най-голям брой изпълнени проекти има в сектор „месо“ (74 бр.) и в сектор „плодове и зеленчуци“ (46 бр.). Следващ по брой на изпълнените проекти е сектор „вино“. Четвърти е сектор „мляко“. Най-малко изплатена субсидия и проекти има в сектор „риба и рибни продукти“.

От всички проекти по мярката (за периода 2001-2005 г.) 57% от одобрените и 58% от изпълнените са в секторите – „мляко“, „месо“ и „риба“, в които има най-строги изисквания по отношение на околна среда, ветеринарно-санитарни и хигиенни изисквания и изисквания, свързани с хуманно отношение към животните.

Сравнението на данните от прилагането на мярката до 31.12.2005 г. със заложените показатели за мониторинг в НПРЗСР показва, че:

1) В сектор „Вино“:

- са одобрени 39 бр. проекта, (98%) в сравнение със заложените 40 бр. и са изпълнени 32бр. (80%);
- са одобрени 33 предприятия, (83%) в сравнение със заложените 40 и са получили помощ 26 предприятия (65%);
- са одобрени проекти, които ще доведат до подобряване на качеството на 137 653 тона/год. вино, (150%) в сравнение със заложените 92 000 тона/год. и са подпомогнати проекти, които подобряват качеството на 126 747 тона/год. вино (138%).

2) В сектор „Плодове и зеленчуци“:

- са одобрени 62 бр. проекта (177%), в сравнение с очакваните 35 бр. и са изпълнени 46 бр. (131%);
- са одобрени 56 предприятия (160%), в сравнение с очакваните 35 и са получили помощ 41 предприятия (117%);
- са одобрени проекти, които ще доведат до подобряване на качеството на 214 012 тона/год. замразени и преработени плодове и зеленчуци (212%), в сравнение с очакваните 101 000 тона/год. и са подпомогнати проекти, които подобряват качеството на 149 451 тона/год. (148%).

3) В сектор „Мляко“:

- са одобрени 31 бр. проекта на мандри (62%), в сравнение със заложените 50 бр. и са изпълнени 22 бр. (44%);
- са одобрени 26 мандри (52%) в сравнение със заложените 50 и са получили помощ 19 мандри (38%);
- са одобрени проекти, които ще доведат до подобряване на качеството на 214 238 тона/год. млечни продукти, (86%) в сравнение с очакваните 250 000 тона/год. и са подпомогнати проекти, които подобряват качеството на 117 042 тона/год. млечни продукти (47%).

Забележка: Поради липса (в таблиците с показатели за наблюдение) на информация за броя на одобрените/подпомогнатите млекосъбирателните пунктове и собствени лаборатории на предприятията, анализ за тях, на този етап, не може да бъде направен.

4) В сектор „Месо“:

- са одобрени 91 бр. проекта (202%), в сравнение с очакваните 45 бр. и са изпълнени 74 бр. (164%);

- са одобрени 81 предприятия (182%), в сравнение със заложените 45 и са получили помощ 66 предприятия (147%) в т.ч. 15 кланици за бели и червени меса или (100% от предвидените 15 кланици);
- са одобрени проекти, които ще доведат до подобряване на качеството на 121 360 тона/год. месни продукти (без кланици) (125%), в сравнение с очакваните 97 000 тона/год. и са подпомогнати проекти, които подобряват качеството на 108 331 тона/год. месни продукти (112%).

5) В сектор "Риба":

- са одобрени 14 бр. проекта (140%) в сравнение с очакваните 10 бр. и са изпълнени 12 бр. (120%);
- са одобрени 13 предприятия (130%) в сравнение с очакваните 10 и са получили помощ 11 предприятия (110%);
- са одобрени проекти, които ще доведат до подобряване на качеството на 8 949 тона/год. рибни продукти (124%), в сравнение с очакваните 7 200 тона/год. и са подпомогнати проекти, които подобряват качеството на 7 408 тона/год. рибни продукти (103%).

В таблицата по-долу е дадена информация за дела на подкрепените и одобрените за подкрепа преработвателни предприятия по сектори към 31.12.2005 г. (от всички активни фирми към 31.12.2004 г.)

Таблица VIII.12.

Брой на подкрепени и одобрени за подкрепа преработвателни предприятия по сектори към 31.12.2005 г.

Сектор	Одобрени за подпомагане по САПАРД фирми		Подпомогнати по САПАРД фирми	
	Брой	Дял от всички активни фирми към 31.12.2004 г.	Брой	Дял от всички активни фирми към 31.12.2004 г.
Вино (без малките)	33	25%	26	20%
Преработени плодове и зеленчуци	56	42%	41	31%
Мляко и млечни продукти	26	9%	19	6%
Месо и месопреработка	81	13%	66	11%
Риба и рибни продукти	13	28%	11	24%

Източник: НСИ, НВМС и база данни на одобрените проекти, МЗГ

От горните данни могат да се направят следните изводи:

1. По отношение на одобрените проекти за сектори "вино", "месо", "риба" и "плодове и зеленчуци" заложените показатели за мониторинг са вече постигнати.
2. По отношение на одобрените проекти единствено за сектор "мляко" заложените показатели за мониторинг не са все още постигнати, но се очаква заложените стойности за този сектор да бъдат достигнати поради даденото предимство в мярката на предприятията от сектори "мляко", "месо" и "риба".
3. По отношение на изпълнените проекти за сектори "месо", "плодове и зеленчуци" и "риба" заложените показатели за брой подпомогнати предприятия и подобряване на качеството на готовата продукция са вече постигнати, а за сектор "вино" заложените показатели за продукти с подобро качество също са достигнати.
4. В резултат от подкрепата по тази мярка, на европейските стандарти отговарят:
 - 20% от винарните (на база данни за одобрени проекти - 25%) при заложен 25%;
 - 11% от кланици, птицекланици и месопреработвателни предприятия (на база данни за одобрени проекти - 13%) при заложен 8%;
 - 24% от рибопреработвателните предприятия (на база данни за одобрени проекти - 28%) при заложен 40%.

- 31% от предприятията в сектор “плодове и зеленчуци” (на база данни за одобрени проекти - 42%) при заложили 20%.

Мярка 1.4. “Лесовъдство, залесяване на земеделски земи, инвестиции в горски стопанства, преработка и маркетинг на горски продукти”

Крайната цел на мярката е да подпомогне ефективното развитие на планинските и изостаналите селски райони в страната чрез устойчиво и многофункционално управление на недържавните гори.

Подкрепяните по мярката инвестиции допринасят за :

- повишаване на икономическата и екологична стойност на горите;
- подобряване на пътната мрежа в горите;
- стимулиране залесяването на изоставени земеделски и ерозиранни земи;
- стимулиране на допълващите странични горски дейности;
- постигане на устойчива поддръжка на производствения процес от собствениците на специализирани горски фирми.

Мярката включва подкрепа в широк спектър от дейности за собствениците на недържавни гори.

В таблицата по-долу са представени броят и стойността на одобрените и изплатени проекти по дейности .

Таблица VIII.13.

Мярка „Лесовъдство, залесяване на земеделски земи, инвестиции в горски стопанства, преработка и маркетинг на горски продукти” – одобрени и изпълнени проекти по дейности за периода 01.01.2005 г. – 31.12.2005 г.

Сектор	Брой одобрени проекти	Одобрени инвестиционни разходи (хил. лв.)	Одобрена субсидия (хил.лв.)	Брой изпълнени проекти	Изплатена субсидия (лв.)
Строеж на второстепенни горски пътища	1	383	185	0	0
Подобряване на горски пътища	1	391	391	0	0
Създаване на горско-плодни култури и/или култури с висока стойност на дървесината	4	581	224	0	0
Закупуване на техническо оборудване, инструменти, софтуер, уреди и технологии	1	230	114	0	0
Общо	7	1 585	914	0	0

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

За 2005 година по мярката са одобрени 7 проекта с обща сума на договорените инвестиции, възлизаща на 1 585 хил. лв.

Както се вижда, интересът към мярката е малък. Това се дължи на проблеми в сектора, като:

- Малък размер на парцелите възстановена гора;
- Голям брой наследници на един и същи парцел;
- Труден достъп до кредитен ресурс;
- Отдалеченост на собствениците от възстановения имот;
- Липса на възвращаемост на вложените средства.

Остава неразбираема незаинтересуваността на общините към мярката.

Мярка 1.5 “Създаване на организации на производители”

Постъпилите в дирекция “Развитие на селските райони” към МЗГ заявления и документи за кандидатстване за признаване на организации на производители са 31. Признати са деветнадесет организации на производители (13 на тютюн, 2 на плодове, 1 на зеленчуци и 3 на производители на мляко, и 1 временно призната организация на производители на плодове). На 10 организации е отказано признаване поради неспазването на 7-дневния срок, съгласно Наредбата, за предоставяне на допълнителни документи или поради констатирани по време на проверката на място несъответствия.

С най-голям брой членове са организациите на тютюнопроизводителите, които имат от 34 до 270 производители.

През 2005 г. има четири организации, които са кандидатствали за подпомагане в ДФ „Земеделие”- Агенция САПАРД в секторите “мляко” и “тютюн”. Предстои внасяне на документи за кандидатстване за подпомагане на 2 организации на млекопроизводители и 2 на производители на плодове.

Мярка 2.1. “Развитие и диверсификация на икономическите дейности, създаване на възможности за многостранни дейности и алтернативни доходи”

Главната цел на мярката е подпомагане на интегрираното развитие на селските общности, чрез финансиране на частни инициативи, генериращи допълнителни приходи, като резултат укрепване на икономиката в селските райони, подобряване на условията за труд и живот и намаляване на миграцията. Специфичните цели на мярката са свързани с подобряване на базата за настаняване на туристи; развитие на местно занаятчийство; подкрепа на инициативи, свързани със защита на местната флора и фауна; маркетинг и реклама на продукти за селски туризъм; подобряване на ландшафта и биоразнообразието; подкрепа за МСП, с цел постигане на диверсификация на местните икономически дейности. Мярката включва подкрепа на частни инвестиции в следните сектори: “селски туризъм”, “местно занаятчийство и агроиндустрия” “дървообработване и биогорива”, “бубарство”, “пчеларство”, “коневъдство”, “аквакултури”, “гъбопроизводство”, “преработка на етерично-маслени култури, билки и гъби”.

В таблиците по-долу са представени броят и стойността на одобрените и изплатени проекти по отделните сектори на мярката за периода 1.06.2001-31.12.2005 г.

Таблица VIII.14.

Мярка „Развитие и диверсификация на икономическите дейности”, брой и стойност на субсидията на одобрените и изпълнени проекти (по сектору)*

Сектор	Брой одобрени проекти	Одобрена субсидия (хил.лв.)	Брой изпълнени проекти		Изплатена субсидия (хил.лв.)	
	2001-2005г.	2001-2005г.	2001-2005г.	от които за 2005г.	Общо	от които за 2005г.
Селски туризъм	102	22 474	74	41	12 580	8 254
Местно занаятчийство и агроиндустрия	7	2 074	3	1	428	145
Дървообработване и биогорива	72	17 277	49	18	9 922	4 229
Бубарство	0	0	0	0	0	0
Пчеларство	78	4 011	43	23	2 218	1 684
Коневъдство	2	963	1	0	446	0
Аквакултури	11	1 879	6	3	878	490
Гъбопроизводство	5	845	3	0	441	0
Преработка на етерично-маслени	14	3 040	10	2	1 494	473

култури, билки и гъби						
Общо	291	52 563	190	88	28 407	15 275

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

** През 2005г. няма одобрени проекти.*

На заседание, проведено на 09.03.2004 г., Управителният орган на Програмата взе решение за спиране приема на проекти по мярка 2.1 от 16 март 2004 г. От тази дата и през цялата 2005 г. по мярката не са приемани проекти. По направление „селски туризъм” в Агенция САПАРД са подадени 258 проекта.

Направените изменения в мярката - *Списъка с общини и населени места с потенциал за развитие на селски туризъм*, както и промяната на максималния размер на инвестиционната стойност на проект налагат преразглеждане на условията за допустимост на постъпилите в Агенция САПАРД проекти по това направление. В резултат на това, неотговарящите на условията за финансово подпомагане 184 регистрирани проекти са окончателно отхвърлени. Бенефициентите по останалите регистрирани проекти (72 броя) са уведомени за новите условия, като по този начин на кандидатите се осигуряват равностойни условия при възобновяване приема на нови проекти по мярката съобразно действащите критерии за оценка. Двама от бенефициентите са се отказали да кандидатстват.

Към 31.12.2005 г. по мярка 2.1 общият брой на изплатените проекти, като процент от одобрените проекти, е 65,29%, а процентът на изплатените средства спрямо одобрените е 54,04%, което сочи значително увеличаване на темпа на изпълнение на проектите. Броят на изпълнените проекти е нараснал приблизително два пъти по всички направления и надвишава половината от одобрените проекти.

За периода 2000-2004 г. заявената от бенефициентите субсидия за изплащане възлиза на 17 514 хил. лв., докато изплатените средства от Агенция САПАРД са 13 132 хил. лв., което означава, че 25% или 1/4 от средствата не са били изплатени. Разликата между двете стойности е значителна и показва, че неспазването от бенефициентите на условията по подписаните договори не са изолирани случаи, а сериозна тенденция. През 2005 г. заявената за изплащане субсидия от бенефициентите е в размер на 18 501 хил. лв. и изплатената сума след извършване на инвестицията е 15 275 хил. лв. Неизплатените средства са 17%, което бележи спад в сравнение с периода до 2004 г. и говори за по-строго съблюдаване изпълнението на проектите от бенефициентите с натрупване на опит по програмата.

Селските райони представляват 84% от територията на страната. 24% или 1/4 от тях са класифицирани като изостанали селски райони. Според териториалното разпределение на изпълнените проекти - 181 се намират в селски райони, а 37 в изостанали селски райони, което е едва 20,4% или 1/5 от проектите в селски райони. Даването на приоритетна „изостанали селски райони”, в критериите за оценка на проектите, не е стимулиращ фактор за концентриране на помощта по програмата. Критерият оказва влияние в оперативната дейност по прилагането върху класирането на проектите в списъка за финансиране при условия на ограничен финансов ресурс.

Сравнението към 31.12.2005 г. на постигнатите резултати по мярката със заложените показатели за мониторинг в НПРЗСР показва, че:

1) В сектор „Селски туризъм”:

- са одобрени 102 бр. проекта (34,6%), в сравнение с очакваните 295 бр. и са изпълнени 74 бр. (25,1% от очакваните);
- на база одобрени проекти ще бъдат създадени 2 685 бр. спални места (145,1%), в сравнение със заложените 1 850 бр. Вече са създадени 1 767 спални места (95,51%от очакваните);

2) В сектор „Местно занаятчийство и агроиндустрия”:

- са одобрени 7 бр. проекта (1,2%), в сравнение с очакваните 600 бр. и са изпълнени 3 проекта (0,5%от очакваните);

- 3) В сектор *„Дървообработване, дърводелство и биогорива“*:
 - са одобрени 72 бр. проекта (130,9%) в сравнение с очакваните 55 бр. и са изпълнени 49 бр. (89,09% от очакваните);
 - са одобрени проекти с капацитет за преработка на дървесина в размер на 481 700 м³/год., 876 пъти повече в сравнение с очакваните 550 м³/год. и са получили помощ проекти с капацитет за преработка на дървесина в размер на 342 968 м³/год. (623 пъти повече от очакваните);
- 4) В сектор *„Бубарство“*:
 - няма одобрени и изпълнени проекти в сравнение с очакваните 800 бр.;
- 5) В сектор *„Пчеларство“*:
 - са одобрени 78 бр. проекта (10,1%) в сравнение с очакваните 770 бр. и са изпълнени 44 бр. (5,7% от очакваните);
 - са одобрени проекти с капацитет за производство на 8 095 тона/год. мед и пчелни продукти, 15 пъти повече в сравнение с очакваните 550 тона/год. и са получили помощ проекти с капацитет за производство на 5 932 тона/год. мед и пчелни продукти (1078% от очакваните);
- 6) В сектор *„Коневъдство“*:
 - са одобрени 2 проекта (7,1%) в сравнение с очакваните 28 бр. и е изпълнен 1 бр. проект (3,6% от очакваните);
 - одобрени са проекти за отглеждане на 363 бр. коне (80,7%) в сравнение с очакваните 450 бр. коне; изпълнен е 1 проект за отглеждане на 330 бр. коне (73,3%)
- 7) В сектор *„Аквакултури“*:
 - са одобрени 11 бр. проекта (7,2%) в сравнение с очакваните 152 бр. и са изпълнени 6 бр. (4 % от очакваните);
 - са одобрени проекти с капацитет за производство на 1 942 тона/год. аквакултури (129,5%), в сравнение с очакваните 1 500 тона/год. и са получили помощ проекти с капацитет за производство на 594 тона/год. аквакултури (40% от очакваните);
- 8) В сектор *„Гъбарство“*:
 - са одобрени 5 бр. проекта (4,2%) в сравнение с очакваните 120 бр. и са изпълнени 3 бр. (2,5% от очакваните);
 - са одобрени проекти с капацитет за производство на 474 тона/год. гъби (33%), в сравнение с очакваните 1 450 тона/год. и са получили помощ проекти с капацитет за производство на 332 тона/год. гъби (23% от очакваните);
- 9) В сектор *„Преработка на етерично-маслени култури, билки и гъби“*
 - са одобрени 14 бр. проекта (35%) в сравнение с очакваните 40 бр. и са изпълнени 10 бр. (25% от очакваните);

Горните данни водят до следните основни изводи:

1. Броят на одобрените проекти по всички сектори към 31.12.2005 г., с изключение на сектор *„дървообработване, дърводелство и биогорива“*, продължава да бъде под очакваните резултати, заложи в НПРЗСР.

2. Направление *„селски туризъм“* се ползва с най-висок интерес за подпомагане по мярката.

Мярка 2.2. „Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културни традиции“

Крайната цел на мярката е да подобри условията на живот и стандарта на селските общности.

Подкрепяните по мярката инвестиции допринасят за:

- Подобряване на инженерната инфраструктура в населените места;

- Подобряване на средата и условията за култура и развлечения за местните жители и посетители;
- Опазване и подобряване на местното културно и архитектурно наследство;
- Предоставяне на възможност на общинските власти да работят заедно с местното население при подготовката и прилагането на планове за развитие на съответните райони;
- Предоставяне на възможност на местните хора/организации да участват в управлението на местното развитие;
- Подобряване на облика, състоянието на околната среда и хигиенните условия в селата;
- Укрепване на сътрудничеството между частните предприятия и общинските власти при популяризиране на икономическото развитие в местния район.

В таблицата по-долу са представени броят и стойността на одобрените проекти за периода до 31.12.2005 г.

Таблица VIII.15.

Брой и стойност на одобрените проекти по Мярка 2.2. „Обновяване и развитие на селата, опазване и съхраняване на селското наследство и културни традиции” за периода до 31.12.2005 г.

Вид инвестиция	Физически показатели на одобрените проекти*		Брой проекти	Одобрена субсидия (хил. лв.)
	Мерни единици	Количество		
Изграждане или възстановяване на паркове	нови бр. паркове	0	0	0
	подобрени бр.паркове	0	0	0
Изграждане или реконструкция на места за събиране селскостопански и битови отпадъци, включително трупосъбирателни площадки	нови бр.места	0	0	0
	подобрени бр.места	0	0	0
Изграждане или подобряване на водоснабдителната мрежа	нова км.	37,879	4	6 217
	подобрена км.	4,840		
Подобряване на уличната мрежа	подобрена км.	183,502	20	31 164
Изграждане или подобряване на канализационната мрежа	нова км.	13,747	5	7 128
	подобрена км.	0,000		
Възстановяване на исторически сгради	бр.сгради		0	0
Изграждане или възстановяване на многофункционални културно/информационни центрове	бр.центрове		1	470
Общо			30	44 979

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Забележка: * Отчита се само преобладаващата инвестиция в одобрения проект, за който Агенция САПАРД е сключила договор

Към 31.12.2005 г. няма изпълнени и изплатени проекти по мярка 2.2.

Мярка 2.3. “Развитие и подобряване на междуселищната инфраструктура”

Крайната цел на мярката е подпомагане на общинските и областни власти в България при подобряването, разширяването и създаването на междуселищната техническа инфраструктура.

Подкрепяните по мярката инвестиции допринасят за:

- подобряване и развитие на пътищата между селата;
- подобряване и развитие на водоснабдителната инфраструктура между селата.

В таблицата по-долу са представени броя и стойността на одобрените проекти за периода до 31.12.2005 г.

Таблица VIII.16.

Брой и стойност на одобрените проекти по Мярка 2.3. „Развитие и подобряване на междуселищната инфраструктура” за периода до 31.12.2005 г.

Вид инвестиция	Физически показатели на одобрените проекти*		Брой проекти	Одобрена субсидия (хил. лв.)
	Мерни единици	Количество		
Подобряване на съществуващите общински пътища, свързващи две или няколко селища в рамките на една община или от две съседни общини	Км	167,266	14	32 432
Подобряване на пътищата, водещи към природни и исторически забележителности, както и към паметници на културата	Км	6,126	1	1 894
Подобряване на селскостопанските пътища	Км	0	0	0
Подобряване и разширяване на съществуващата междуселищна водоснабдителна инфраструктура	Км	16,686	2	4 676
Общо			17	39 002

Източник: База данни на одобрените проекти, МЗГ

Забележка: * Отчита се само преобладаващата инвестиция в одобрения проект, за който Агенция САПАРД е сключила договор

Към 31.12.2005 г. няма изпълнени и изплатени проекти по мярка 2.3.

До прекратяване приема на проекти (на 23 юни 2004 г.) по мерки 2.2. и 2.3. са приети проекти, чиято инвестиционната стойност надхвърля три пъти наличния бюджет по двете мерки. Поради липса на свободен финансов ресурс по влезлите в сила годишни финансови споразумения 2000-2004 г., те не могат да бъдат договорени.

Мярка 3.1. “Подобряване на професионално обучение”

С изготвянето на нормативна база през 2004 г. за прилагането на мярката бяха регламентирани отговорностите на всички институции, които участват в процеса на подготовка на проектната документация и които отговарят за прилагането, изпълнението и отчитането на проектите за обучение по мярката.

През 2005 г. започна реалното прилагането на мярката и подготовката на проектите. Общият брой на получените заявки за обучение е 3 657. От тях 579 са включени в регистъра по чл. 23 от наредбата за прилагане на тази мярка.

IX. РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Със заповед на Министъра на земеделието и горите, през м. септември 2004 год., беше създадена специална работна група по подготовка на плановите документи, в която бяха включени експерти от държавната администрация, представители на социално-икономическите партньори, местните власти, научни институции, синдикати, браншови организации и други неправителствени организации - партньори, които участват активно и в работата на Комитета по наблюдение на програма САПАРД. На първото заседание на групата се взе решение за създаване на 4 подгрупи (по осите на Регламент 1698/2005), в състава на които бяха привлечени допълнителни (компетентни в съответната област) членове. На проведените (до м. юли 2006 год.) седем заседания на работната група/подгрупите бяха представени и обсъдени: регламента на Европейския съюз за развитие на селските райони, план-график за подготовка на програмните документи за периода 2007-2013г., проекта на Концепция за развитие на земеделието и селските райони, анализа на силните и слаби страни, възможностите и заплахите (SWOT), стратегическите цели и приоритети и самия Националният стратегически план за развитие на селските райони 2007-2013г., бюджетите по приоритетни оси и избора на мерки (по оси) за подпомагане по линия на Програмата за развитие на селските райони. Дирекция "Развитие на селските райони" (като Управляващ орган на Програмата за РСР) изпълнява функциите на секретариат на работната група и подгрупите и е отговорна за изготвянето, координирането и консултирането с ЕК на Програмните документи за периода 2007-13 год.

Заседанията на Работната група и подгрупите ще продължат до окончателното изготвяне на програмните документи за периода 2007-2013 г.

Във връзка с координацията, съгласуването и допълняемостта, проектът на Националния стратегически план за развитие на селските райони беше представен на проведените **четири национални Обществени Форуми** за постигане на консенсус по приоритетите на Р.България и координация с Националната стратегическа рамка и Оперативните програми на Структурните фондове.

Проектът за Националния стратегически план е обсъждан и на състоялите се :

- семинар на тема "Политиката на ЕС за развитие на селските райони за периода 2007-2013г." (10 и 11 октомври 2005 г. в София), организиран от ГД "Земеделие и развитие на селските райони" съвместно с МЗГ, съфинансиран от ТАИЕКС. В него участваха над 200 представители на социално-икономически партньори и неправителствени организации, които дискутираха в 4 работни групи по проблемите на отделните оси и финансирането на политиката за развитие на селските райони, както и обсъдиха първия проект на Националния стратегически план 2007 - 2013г.
- национален семинар за обсъждане на подхода ЛИДЕР и подготовката за прилагане на Ос 4, както и на Концепцията за изграждане на Национална селска мрежа, проведен на 10 ноември 2005 г. в София;
- 16 регионални семинара, проведени в края на 2005 год., в които взеха участие повече от 1000 души;
- семинар за обсъждане на втория проект на Националния стратегически план 2007-2013г., финансовото разпределение на средствата и избора на мерки за Програмата за развитие на селските райони, проведен на 26-27 април 2006 год. с участие на представители на ЕК и австрийски експерти от Проекта за побратимяване по ФАР към дирекция "РСР".
- В периода 10 - 21.07.2006 г., в рамките на Проекта за побратимяване с Австрийското и Италианското министерства на земеделието, се провеждат поредица регионални обучителни семинари по подхода Лидер. Фокус групите на тези семинари са: представители на областните служби на МЗГ, НССЗ и ДФЗ, на районите управления

на горите, кметове и експерти от общинската администрация, членове на местни инициативни групи. Лектори са австрийски експерти и представители на дирекция "РСП" (МЗГ).

Проектът на Национален стратегически план за развитие на селските райони (2007 – 2013 г.) е одобрен от Колегиума на Министерството на земеделието и горите на 21 март 2006 г.

В съответствие с влезлите в сила изменения на Закона за подпомагане на земеделските производители, Планът беше подложен на обществено обсъждане, което се проведе на 4 май 2006.

Предвид внасяне на НСПРСП за разглеждане от Министерски съвет, Стратегическия План беше изпратен за междуведомствено съгласуване.

През м. февруари и м.април 2006 г. първи и втори вариант на проекта на Национален стратегически план бяха обсъдени на проведените две технически консултации със службите на ЕК.

Бележките и становищата, които са получени от всички съгласувателни процедури са взети предвид при подготовката на третия вариант на НСПРСП, който беше изпратен отново за консултации с ЕК на 28 юни 2006 г., а на 02 август се проведе третата техническа среща със службите на Комисията. Получените коментари се отразяват и се подготвя четвъртия вариант на документа, който беше изпратен на ЕК, заедно с Националната стратегическа референтна рамка, в средата на м.септември.

На 5 юни стартира Проектът по изготвяне на предварителната оценка на НСПРСП и на ПРСП **Програмата за развитие на селските райони.**

Активно се работи по **подготовката на Програмата за развитие на селските райони.** Изготвен е първи вариант на мерките със съдействието на експерти от Австрийското и Италианското министерства на земеделието, в рамките на проекта по ФАР за побратимяване. От м.юни, съвместно с ДФЗ-Агенция САПАРД (бъдеща Разплащателна Агенция) са проведени няколко консултативни срещи по съгласуване на текстовете на мерките, с оглед на тяхното финализиране.

Организиран се срещи на създадените **подгрупи (по четирите приоритетни оси на Регламент №1698/2005)** за обсъждане на проекто-текстовете на мерките от ПРСП по съответните оси.

Към средата на м.септември са проведени две заседания на подгрупата по приоритетна Ос I, три заседания на подгрупата по Ос III и четири заседания на подгрупата по приоритетна Ос IV – Лидер.

През периода юли-август са създадени и работни групи по мерките от ПРСП 2007-2013г. В техния състав са включени представители на компетентни в сферата на съответната мярка държавни, неправителствени, браншови и други организации както и експерти от дирекциите на МЗГ и от РА.

На 14 юли се проведе първата среща на работната група по мерките за плащанията в необлагодетелствани райони. Работната група за "горските мерки" проведе първата си среща на 18 юли, а работната група по "Натура 2000" е провела 5 заседания (09.02, 10.04, 03.05, 22.05 и 12.06.2006г.) На 24 юли се проведе първото заседание на работната група по мярка "Подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адаптацията на земеделието и горите".

През м.септември са проведени заседания на работните групи по мерки както следва:

- 12 септември – работна група по мярка "Модернизиране на фермите";
- 18 септември – заседания на 2 работни групи: по мярка "Подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания по стандартите, произтичащи от

законодателството на Общността” и по мерки “Подпомагане създаването на стопанства на млади фермери”, „Подпомагане на полу-пазарни стопанства в процес на реструктуриране” и “Подпомагане създаването на групи производители”;

- 19 септември - заседания на 2 работни групи: по мярка „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти” и по мярка “Сътрудничество за разработване на нови продукти, процеси и технологии в земеделието, хранителната промишленост и горския сектор”;
- на 25 септември – работна група по мерки „Професионално обучение и информационни дейности, включително азпространяване на научни познания и иновативни практики за заетите в земеделието, хранителната промишленост и горите”, „Използване на консултантски услуги от фермери и собственици и/или ползватели на гори”, и „Консултантски услуги съгласно Анекс VIII, чл. 34 от Договора за присъединяване на България и Румъния (за 2007 – 2009г.)”;
- на 26 септември се проведе второто заседание на работната група по мерки “Подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адаптацията на земеделието и горите” и “Възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия и въвеждане на подходящи превантивни дейности”.

Проект „Селска мрежа и ЛИДЕР” (2006-2008 г.)

През месец май 2006 г. стартира съвместен проект на МЗГ и ПРООН „Селска мрежа и ЛИДЕР” (2006-2008 г.).

Проектът разширява и задълбочава усилията и постигнатите резултати на съвместния Проект “Устойчиво развитие на селските райони” на ПРООН и Министерство на земеделието и горите, насочен към изграждане на 11 местни инициативни групи по модела на *Инициативата Лидер + за развитие на селските райони на ЕС*. Проектът подпомага и продължава работата на Фондация за реформа в местното самоуправление по отношение на сформирането на *Национална мрежа за развитие на селските райони*.

Проектът има 4 компонента, които се изпълняват в периода март 2006 – февруари 2008 г.:

- Компонент 1: Подготовка за стартиране на Националната селска мрежа;
- Компонент 2: Подкрепа за Министерство на земеделието и горите при формулирането на мерки и прилагащи механизми по Лидер в рамките на Националната програма за развитие на селските райони за 2007 – 2013 г.;
- Компонент 3: Създаване на поне 5 избираеми по Лидер местни инициативни групи (МИГ);
- Компонент 4: Обучение и практическа работа на български специалисти по Лидер.

Проект „Устойчиво развитие на селските райони”

Съвместният проект между МЗГ и ПРООН „Устойчиво развитие на селските райони” стартира през 2003 г. с цел подготовка на България за прилагане на Инициативата Лидер, от момента ѝ на присъединяване към ЕС.

Проект “Екипи на колела” между Националната служба за съвети в земеделието, МЗГ и ПРООН

Дейностите по проекта са в застой поради забавяне на финансирането за 2006 г. по проекта, от МЗГ. Очаква се подписване на проектната ревизия от Министъра на земеделието и горите. За продължението на дейностите по проекта след проектната ревизия се очаква МЗГ да преведе 170 540 щ.д.

Х. АГРОЕКОЛОГИЯ

Изготвен бе проект на Стратегия и Национален план за развитието на биологичното земеделие (НПРБЗ) за периода 2006-2013 г. Основният принцип в процеса на изготвяне на НПРБЗ бе широкото участие на заинтересованите страни. В изпълнение на този принцип бе създадена работна група от повече от 30 представители на ключови заинтересовани страни. Работата на работната група бе подпомогната от експертен екип, също съставен от специалисти в сферата на биологичното земеделие от неправителствените организации, научните среди и консултантски фирми. Работният вариант на НПРБЗ бе обсъден с повече от 600 души от цялата страна чрез серия от шест срещи, проведени във всеки от районите за планиране, на които основно се анализираха силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ), както и стратегическите и специфичните цели и задачи за по-нататъшното развитие на биологичното земеделие в България. Като стратегически цели бяха определени:

- развитието на пазара на биологични продукти
- осем процента от използваната земеделска земя да се управлява по биологичен начин към 2013 г.
- ефективна нормативна рамка за развитие на биологичното земеделие към 2007 г.
- ориентирани към практиката научни изследвания, образование, обучение и консултантска дейност в областта на биологичното земеделие
- установяване на ефективна система за контрол и сертификация

В рамките на туининг проект BG/2002/IB-AG-02 между България, Холандия и Гърция "Подкрепа на предприєдинителната програма на Министерство на земеделието и горите и Министерство на околната среда и водите в сферата на агроекологията" бе детайлизирана Националната агроекологична програма (НАЕП). В рамките на НАЕП ще бъде подкрепяно биологичното земеделие. Ще бъде подпомагано също управлението на земи с висока природна стойност, като по-специално то ще бъде насочено към възстановяването и поддържането на полуестествени затревени площи, поддържане на местообитанията на водолюбиви птици; на местообитанията на защитени видове; крайречните местообитания, екстензивното управление на рибарници). По друга, трета мярка ще бъде се подпомага създаването и поддържането на характеристики на ландшафта, най-вече в равнинните райони, ще се поощрява създаването, възстановяването и поддържането на синори, ще се подкрепя поддържането на традиционни овощни градини. Чрез друга мярка от НАЕП ще се подкрепя опазването на почвите и водите чрез намаляване на замърсяването с нитрати и контрол на почвената ерозия. Отделна мярка е посветена на опазване на застрашени породи селскостопански животни и на практики от традиционното животновъдство.

През 2005 г. бе изготвен окончателният проект на НАЕП в рамките на туининг проект BG/2004/IB/AG/01 между България, Австрия и Италия "Подготовка на Министерство на земеделието и горите на Р. България за прилагане на втора ос от Общата селскостопанска политика за Развитие на селските райони на ЕС". Определени бяха приоритетните подмерки, които ще стартират от 2007 г.: Биологично земеделие, Възстановяване на изоставени и преизпасани затревени площи с ВПС, Поддържане на ливади и пасища с ВПС чрез паша и косене, Традиционно отглеждане на овощни култури, Опазване на застрашени от изчезване местни породи, Планинско животновъдство, Въвеждане на сеитбооборот за опазване на почвите и водите, Контрол на почвената ерозия.

Със Заповед на министъра на земеделието и горите бяха приети Правила за добра земеделска практика, съгласно изискванията на Наредба No.2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. Целта е чрез правилна употреба на минералните и органичните торове и чрез правилното им съхранение да бъде опазена почвата, а оттам и водите от замърсяване с нитрати. Предстои те да бъдат въведени в изпълнение.

Разработена бе Програма за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници. Предстои утвърждаването и от министъра на земеделието и горите и министъра на околната среда и водите.

Изготвен бе проект на мерки НАТУРА 2000 за земеделски земи и гори, които са част от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 год. Участие в подготовката им взеха представители на НПО, научни среди и държавни институции. Мерките имат за цел да компенсират ползвателите на земеделски земи и горски стопани за прилагането специфични мерки, дейности и ограничения така, че да се осигури опазването, поддържането и/или възстановяването на благоприятното състояние на видовете диви животни и растения и природните местообитания посочени в Приложения 1 и 2 на Закона за биологичното разнообразие. Според предварителни данни около 1 000 000 ха от земеделските земи и около 30 % от горския фонд ще попаднат в екологичната мрежа НАТУРА 2000 в началото на 2007 г, като в последствие към 2009 г. състава на мрежата ще бъде разширен.

До края на 2006 г. предстои:

- Утвърждаването на Програмата за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници от министъра на околната среда и водите, съвместно с министъра на земеделието и горите
- Приемане на Стратегия и Национален план за развитието на биологичното земеделие (НПРБЗ) за периода 2006-2013 г. от Министерски съвет
- Разработване на частта от Националния стратегически план за развитие на селските райони 2007-2013 г., свързана с побряване на околната среда.
- Детайлизиране на мерките и финализиране на методологията за изчисляване на плащанията по втора ос от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г. за:
 - агроекология;
 - Натура 2000 за земеделски земи и гори;
 - природни ограничения в планинските райони;
 - природни ограничения в райони различни от планинските.
 - Разработване на останалите мерки по втора ос от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г. за:
 - непроизводствени инвестиции;
 - първоначално залесяване на земеделски земи;
 - първоначално залесяване на неземеделски земи;
 - възстановяване на потенциала за производство на горски продукти и въвеждане на превантивни мерки.

Подкрепата за дейностите, свързани с ползване на земеделската земя в необлагодетелстваните райони, районите в местата от екологичната мрежа Натура и прилагането на дейностите, които надвишават минималните изисквания за добрите земеделски и екологични условия, ще доведе до намаляване изоставянето на земеделските земи, до предотвратяване на обезлюдяването в селските райони, до намаляване на деградационните процеси в околната среда и като цяло ще компенсира селскостопанските производители за предоставяните от тях екологични услуги като грижи за биоразнообразието, кръговрата на водата, опазването на почвата.